

Obchodní akademie Dušní

Ahoj, socho!
Dům matky a Dům syna

Kateřina V.
SPK
31.3.2021

Obsah

PROČ JSEM SI TUTO SOCHU VYBRALA?	3
VÝZNAM SOCHY	3
JAK SE SOCHA DOSTALA DO PRAHY	3
TAJEMSTVÍ „TŘÍ M“	4
JAKOU MOC MÁ SOCHA?.....	5
OBRÁZKOVÉ PŘÍLOHY:	6
POUŽITÉ ZDROJE:	7

Proč jsem si tuto sochu vybrala?

Tuto sochu jsem si vybrala, protože mě nejvíce zaujala. Samotný příběh Jana Palacha je pro mě hrozně zajímavý. A on jako člověk je pro mě vzorem. Ráda se o něm dozvídám nové věci a zajímavosti. Dalším důvodem k tomuto výběru bylo, že jsem měla referát na sochy a tuto sochu jsem do něj nezahrnula chtěla jsem se o ní dozvědět více.

Význam sochy

Sousoší nedaleko Filozofické fakulty Univerzity Karlovy je věnováno Janu Palachovi, jenž se 16. ledna 1969 upálil na protest proti sovětské okupaci. Dvojice plastik nazvaných Dům syna a Dům matky je umělecké dílo amerického sochaře a architekta českého původu Johna Hejduka. Dům syna, který má světlou barvu, znázorňuje samotného Jana Palacha. Dům matky je tmavší a odkazuje k Palachově zoufalé matce. Věnoval ho Václavu Havlovi a československému lidu.

John Hejduk si velmi přál, aby jeho dílo našlo v Praze své uplatnění a místo, proto návrh plastik městu věnoval. Ve spojení s pamětní deskou s básní Davida Shapiro a kontaktem s autentickým prostředím pevně svázaným s konkrétní historickou osobností se z umělecké instalace stal pomník na počest Jana Palacha. V českém prostředí jsou okolnosti Palachova činu a jeho oběť za svobodu v lednu roku 1969 dostatečně známé. Pro projekt Pomníku Jana Palacha byly proto Hejdukovy sochy pojmenovány Dům syna a Dům matky.

Instalaci se symbolickými plameny doplňuje pamětní deska s básní amerického spisovatele Davida Shapira Pohřeb Jana Palacha. Jan Hejduk byl americký pedagog a architekt s českými kořeny. Mezi jeho další stavby patří Přestavba budovy Cooper Union Foundation, věž v Kreuzbergu a Wall house 2.

Jak se socha dostala do Prahy

Celá dlouhá cesta od původního Hejdukova kresebného návrhu k realizaci je však natolik zajímavá a složitá, že je třeba ji veřejnosti nějakým způsobem sdělit. Nápad spojit se při přípravě výstavy s FF UK vycházel z téměř těsného sousedství pomníku a hlavní budovy FF UK a z vazby školy na osobnost Jana Palacha, který byl jejím studentem. Navíc se podařilo dokončení pomníku načasovat na den 47. výročí Palachova sebeupálení.

Sochy Dům syna, dům matky byly poprvé realizovány v letech 1986-1990 skupinou studentů Georgia Institute of Technology v Atlantě pod vedením Jamese Williamsona. Objekty byly umístěny v hale institutu. Druhou realizaci díla Jan Hejduk věnoval Václavu Havlovi a československému lidu v roce 1991. Stavba byla provedena ze dřeva. Na realizaci dohlíželi James Williamson a kurátor a knižní grafik Kim Shkapich. Stavby byly z Královské zahrady Pražského hradu po roce 2000 kvůli zchátralému stavu odstraněny. Představené dílo je tak v pořadí třetí realizací. Dům matky má plášť a hroty z cortenu. Dům syna je vyroben z nerezové oceli upravené tryskáním skleněnými broky. Umístění objektů je dílem ateliéru MCA architektů Miroslava Cikána a Pavly Melkové ve spolupráci s architektem Václavem Králíčkem. Koncept vychází z myšlenky situování děl na Alšově nábřeží, která byla součástí studie Palachova náměstí architekta Václava Králíčka. Realizací téměř sedmimetrového památníku byla pověřena v roce 2014 Galerie hlavního města Prahy.

Tajemství „tří M“

Autora k vytvoření soch inspirovala báseň amerického spisovatele Davida Shapira Pohřeb Jana Palacha. Napsal ji v roce 1969 na základě novinové zprávy o Palachově činu. Sochy jsou ve vzájemné interakci. Materiál syna se totiž v detailech objevuje na Domu matky a naopak. Dům syna, který má světlou barvu a stojí blíže k Vltavě, má znázorňovat samotného Jana Palacha. Na druhou stranu Dům matky je tmavší, jakoby zrezlý a zobrazuje Palachovu zoufalou matku. Do domu matky můžeme vstoupit, je možné škvírou sledovat Syna – světlohoše. V malém uzavřeném prostoru si můžeme vyvolat pocity pohledu Matky na světlo, které přináší oběť Syna. Okénkem na protější stěně divák vidí FF UK – alma mater Jana Palacha.

Na pláštích plastik je výrazný modrý a červený pruh, evokuje národní barvy. Kromě toho jsou obě sochy podle kurátorky Faltýnové záměrně natočeny tak, aby průsečíkem jejich středových os bylo místo, kde je na fasádě FF UK umístěna posmrtná maska Jana Palacha.

Přes pečlivou přípravu při projektování soch a revitalizace parku Alšova nábřeží, při které se pamatovalo na nutnost osadit mohutné skulptury po dokončení povrchů trávníků,

neproběhla montáž zcela podle původních předpokladů. Vzdálenost od místa, kam bylo možné přistavit těžkou techniku, k místu základů soch byla nakonec pro menší jeřáb s nosností 30 tun nezvladatelná. Prostě by se při osazování převážil. Musel se objednat velký stavební jeřáb s nosností 150 tun, který pak byl schopen zvednout smontované části soch do výše 15 metrů a přenést je z přilehlého parkoviště do parku vrchem, aniž by se poškodilo vzrostlé stromořadí. Taková technika ovšem nesmí vjet do centra Prahy před 22. hodinou. Montáž pomníku tedy probíhala v nočních hodinách mezi 17.–18. prosincem minulého roku. Díky neuvěřitelné souhře a profesionální práci všech odborníků byly nakonec obě sochy sestaveny za jednu noc. Druhý den už probíhaly pouze práce uvnitř i vevnitř objektů.

Jakou moc má socha?

V současnosti je památník Jana Palacha vyznačen ve všech významných elektronických mapách. Jedná se o jedno z nejvýznamnějších českých míst paměti připomínající památku Jana Palacha. Socha je za mě v této době velice užitečná, památník je totiž jedním z míst, kde při výročí historických událostech spojených s Janem Palachem připomíná jeho památku. Co, ale považuji za velikou škodu. I když sousoší bylo vytvořeno na počest takového národního hrdiny moc lidí o něm neví. Já osobně jsem o soše nevěděla. A když jsem se ptala svých rodinných příslušníků také nevěděli. Teď, až bude lepší počasí, určitě se na sousoší zajedu podívat s rodinou. Celkově ani na internetu o sousoší nebylo moc informací, člověk musel opravdu hledat pečlivě. Myslím, že moc lidí neví, co socha znamená, i když vědí kdo Jan Palach pohledem na ni, ale nezjistí, jaký má význam. Ale když poznají její význam všem určitě zamrazí, toto ale chce nějaké úsilí.

Cílem této práce bylo seznámit čtenáře a mě samotnou se sousoším Dům matky a Dům syna. Což si myslím, že se mi v jednotlivých částech této seminární práce podařilo.

V průběhu práce se totiž dozvídáme, kdo sochu vytvořil, co a proč ho k tomu vedlo. Jak byla socha tvořena, kdo všechno přidal ruku k dílu, jakou práci dalo upravit okolí a sochu vytvořit a umístit. Kolikrát musela být socha předělaná, atd. Také jsem došla k závěru, že lidé tuto sochu skoro vůbec neznají, a to by se mělo změnit. Protože je odkázána k takovému národnímu hrdinovi.

Obrázkové přílohy:

Použité zdroje:

<http://monuments-remembrance.eu/cs/panstwa/czechy-3/587-jan-palach-memorial-2>

http://fim.uhk.cz/kroky/old/!_data/seminarka/Struktura_seminarni_prace.pdf

https://www.praha.eu/jnp/cz/co_delat_v_praze/kultura/muzea_a_vystavy/prohlednete_si_dum_syna_a_dum_matky.html

<https://www.ghmp.cz/vystavy/dum-matky-a-dum-syna-pomnik-jana-palacha/>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Dům_sebevraha_a_Dům_matky_sebevraha

Vlastní tvorba:

